

כריתות טז

שאלה: קיבלה רבי יהושע להא תשובה מר' עקיבא או לא?

תשובה: דתניא:

1	אכל ה' חתיכות נותר מזבח אחד בהעלם אחת בחמשה תמחויין	חטאת אחת	ועל לא הודע שלהן - אשם תלוי אחת	תמחויים/זבחים לא מחלקים
2	מחמשה תמחויין בחמש העלמות	מביא חטאת על כל אחת ואחת	ועל לא הודע שלהן - מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת	העלמות מחלקות
3	מה' זבחים בהעלם אחת	חייב על כל אחת ואחת	ועל ספיקן - אין מביא אלא אשם תלוי אחת	תנא קמא: זבחים מחלקים ר' יוסי ב"ר יהודה: זבחים אינם מחלקים
4	אכל ה' חתיכות בה' תמחויין מזבח אחד לפני זריקת דמים אפי' בהעלם אחת	חייב על כל אחת ואחת משום מעילה		אין אשם תלוי במעילה

הנחה מהברייתא כדי לענות על השאלה: ואילו על ספיקו מביא אשם תלוי לא קתני, מני הא? אילימא ר"ע, ליתני נמי סיפא: ועל ספיקן מביא אשם תלוי, דהתנן: ר"ע מחייב על ספק מעילה אשם תלוי! אלא לאו רבי יהושע היא,

וקתני: בה' העלמות מביא ה' חטאות (משפט 2 בברייתא), וש"מ קיבלה מיניה.

קושי: אלא אדרבה, מסיפא דקתני: מה' זבחים אפילו בהעלם אחת - חייב על כל אחת ואחת (משפט 3 בברייתא), ש"מ לא קיבלה מיניה! ואלא מאי אית למימר?

משפט 2 - זבחים אינם מחלקים	משפט 3 - זבחים מחלקים	משפט 4 - אין אשם תלוי במעילה	
תנא דסובר שר' יהושע קיבלה	תנא דסובר שר' יהושע לא קיבלה		
תירוצ' - נאמר גם לר' עקיבא	כר' עקיבא סבר לה כותיה בהעלמה	כר' יהושע	חולק על עליו במעילות שאין אשם תלוי במעילה

ה' העלמות

שמואל	חזקיה	ר"ל	רבי יצחק נפחא	רבי יוחנן
כאותה ששנינו, חמשה דברים בעולה מצטרפין הבשר, והחלב, והיין, והסלת, והשמן	מה' אברים כגון שאכל	אפילו תימא באבר אחד, משכחת לה בכתף	כגון שאכל בה' מיני קדירה	כגון שאכל בה' טעמים

ר' עקיבא	ר' אליעזר
שאלתי את רבי אליעזר: בעושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת, מהו? חייב אחת על כולן, או חייב על כל אחת ואחת?	חייב על כל אחת ואחת מק"ו, ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה - חייב על כל אחת ואחת, שבת שיש בה תוצאות הרבה ומיתות הרבה - אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת
אמרת לך: אם אמרת בנדה - שיש בה שתי אזהרות, שהוא מוזהר על הנדה והנדה מוזהרת עליו, תאמר בשבת - שאין בה אלא אזהרה אחת?	אמר לי: הבא על הקטנות יוכיח, שאין בה אלא אזהרה אחת וחייב על כל אחת ואחת
אמרת לך: אם אמרת בקטנות, שאף על פי שאין בהן עכשיו יש בהן לאחר זמן, תאמר בשבת שאין בה עכשיו ולא לאחר זמן?	אמר לי: הבא על הבהמה יוכיח
אמרת לך: הבהמה כשבת (לא ברור אם הוא מסכים עם ר' אליעזר או לא)	

בעושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת, מהו? קושי בהבנת השאלה: מאי קבעי מיניה?

אי שבתות כגופין דמיין ואי לא בעי מיניה, ניבעי העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה!

אלא ולדי מלאכות אי כאבות דמיין ואי לא בעי מיניה, ניבעי מיניה העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת בשבת!

תירוץ: אמר רבא: אמרי בי רב, תרתי בעא מיניה:

1. שבתות כגופין דמיין ואי לא?

2. ולדי מלאכות כמלאכות דמיין אי לא?

שאלה על השאלה הראשונה: ושבתות היכי מיבעי ליה?

שבת	מלאכות	אפשרות 1	אפשרות 2
שגגה	זדון	פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק	דימים שבינתיים אי הויין ידיעה לחלק אי לא?
זדון	שגגה	על זה שואלים - אי כגופין דמיין אי לא	פשיטא ליה דכגופין דמיין

תשובה 1: אמר רבא מסתברא, שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק, וזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה כגופין דמיין או לאו (אפשרות 1),
על שאלה 1: ר' אליעזר: כגופין דמיין (חלוקים) כנדה. ר' עקיבא: לא קיבל
ועל שאלה 2: ר' אליעזר: דולדי מלאכות כמלאכות דמיין (חלוקים). ר' עקיבא: לא קיבל

חיזוק לתשובה: אמר רבא: מנא אמינא לה? דתנן, **כלל גדול אמרו בשבת:**

העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת	היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה (שכח שמלאכות אסורות) בשבתות הרבה (זדון שבת ושגגת מלאכות)	היודע עיקר שבת (יודע שיש שבת אבל טעה וחשב שהיה יום חול) ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה (שגגת שבת וזדון מלאכות)	כל השוכח עיקר שבת (אין שבת בתורה) ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה
אין חייב אלא אחת	חייב על כל מלאכה ומלאכה דיוק: ואילו "חייב על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת" לא קתני - שבתות אינם גופים מחולקים	חייב על כל שבת ושבת שבתות נחשבים גופים מחולקים	אינו חייב אלא אחת
שאל את ר' אליעזר ולא קיבל תשובתו	שאל את ר' אליעזר ולא קיבל תשובתו	פשיטא לו	רבא
שאל את ר' אליעזר ולא קיבל תשובתו	פשיטא לו (כנראה אפילו ר' אליעזר סובר ששבתות אינם גופים מחולקים)	שאל את ר' אליעזר וקיבל תשובתו	אביי
	פשיטא לו שחייב על כל מלאכה ומלאכה ובכל שבת ושבת (גופים מחולקים)	שאל את ר' אליעזר וקיבל תשובתו	רב חסדא

מני הא? אילימא ר"א, אימא סיפא: **העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת - אין חייב אלא אחת,** ואי ר"א, חייב על כל ולדי מלאכות כמלאכות! אלא פשיטא ר"ע היא וש"מ:

- שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק,
- זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה (במשנה שלנו) אי כגופין דמיין, ופשט ליה דכגופין דמיין ולא קיבל מיניה
- ולדי מלאכות כמלאכות דמיין, ולא קיבל מיניה.

תשובה 2: אמר ליה אביי, לעולם אימא לך: זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה לר"ע דשבתות לאו כגופין דמיין, ושגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים מי הויין ידיעה לחלק או לא (שונה קצת מאפשרות 2 כי לפי אביי בזדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה שאינם כגופין דמיין)
על שאלה 1: ר' אליעזר: דימים שבינתיים לחלק (חלוקים) כנדה. ר' עקיבא: קיבל ממנו
ועל שאלה 2: ר' אליעזר: דולדי מלאכות כמלאכות דמיין (חלוקים). ר' עקיבא: לא קיבל

תשובה 3: רב חסדא אמר: זדון שבת ושגגת מלאכות אפילו ר"ע ס"ל דכגופין דמיין, וכי בעי מיניה? שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים אי הויין ידיעה לחלק (אפשרות 2),
על שאלה 1: ר' אליעזר: דימים שבינתיים לחלק (חלוקים) כנדה. ר' עקיבא: קיבל ממנו
ועל שאלה 2: ר' אליעזר: דולדי מלאכות כמלאכות דמיין (חלוקים). ר' עקיבא: לא קיבל
חיזוק לתשובתו: אמר רב חסדא: מנא אמינא לה? דתניא:

הכותב שתי אותיות בהעלם אחת - חייב, בבי העלמות - רבן גמליאל מחייב, וחכמים פוטרין; ומודה רבן גמליאל, שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת - פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות, דשבתות כגופין דמיין	הכותב שתי אותיות בשתי שבתות, אחד בשבת זו ואחד בשבת זו - ר"ג מחייב, וחכמים פוטרין
בשגגת שבת וזדון מלאכות דקסבר: אין ידיעה לחצי שיעור (ולכן השבתות מצטרפות)	

סיכום השיטות

ולדי מלאכות כמלאכות דמיין	זדון שבת שגגת מלאכות	שגגת שבת זדון מלאכות	
על זה שאל ר' עקיבא ולא קיבל תשובת ר' אליעזר	על זה שאל ר' עקיבא ולא קיבל תשובת ר' אליעזר	פשיטא שמחלק	רבה
	פשיטא שגופים אינם מחולקים	על זה שאל ר' עקיבא האם ימים מחלוקים	אביי
	פשיטא גופים מחולקים	וקיבל דבריו – שימים מחלוקים	רב חסדא

